

нуються і змінюються під дією внутрішніх та зовнішніх чинників.

2. Суспільно-корисна праця повинна зацікавити засудженого і, з одного боку, розвивати його особистість (творчість, вміння застосовувати засоби автоматизації і механізації), а з іншого – мотивувати (засуджений повинен розраховувати на справедливий винагороду).

3. Трудова діяльність засуджених до позбавлення волі має сприяти їхній конкурентоспроможності на регіональних ринках праці при працевлаштуванні на роботу після звільнення з місць позбавлення волі, тобто відповідати вимогам, які пред'являють роботодавці до їхніх професійних навичок і практичного досвіду роботи за спеціальністю.

Список використаних джерел

1. Генкин Б.М. Экономика и социология труда: учеб. для вузов / Б.М. Генкин. – 7-е изд., доп. – М.: Норма, 2007. – 448 с.
2. Егоршин А.П. Мотивация трудовой деятельности [Текст]: учеб. пособие / А.П. Егоршин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Инфра-М, 2011. – 377 с.

3. Жильцов Е.Н. Экономика общественного сектора и некоммерческих организаций: учеб. пособие / Е.Н. Жильцов. – М.: Изд-во МГУ, 1995. – 127 с.

4. Маршал А. Принципы экономической науки / А. Маршал. – М.: Прогресс, 1993. – 594 с.

5. Рофе А.И. Экономика труда / А.И. Рофе. – М.: Кнорус, 2010. – 400 с.

6. Трусов К.В. Особенности труда осужденных в исправительно-трудовых колониях / К.В. Трусов // Правовые и организационные основы исполнения уголовных наказаний: Труды. – М.: Академия МВД, 1991. – С. 140–146.

7. Эйдельман Я. Методологические проблемы изучения трудовой мотивации / Я. Эйдельман // Вопросы экономики. – 1991. – №1. – С. 78–82.

8. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навчальний посібник / Н.М. Яркіна. – К.: видавництво Ліра-К, 2013. – 497 с.

9. Загальна характеристика ДПтС України (станом на 01.01.2016) [Електрон. ресурс] Державна пенітенціарна служба України. – URL: <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/628075>

УДК 658.14/.17:338.27

А.М. ПАВЛИКОВСЬКИЙ,
к.е.н., професор, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана,
Д.В. ПОВТОРЕНКО,
магістр фінансово-економічного факультету, Київський національний університет ім. Вадима Гетьмана

Сучасні методи аналізу і прогнозування як інструмент попередження фінансової кризи на підприємстві

У статті детально проаналізовано фінансово-економічну діяльність одного з найбільших підприємств України – ПАТ «Мотор Січ» з використанням сучасних методів аналізу та прогнозування. Розглянуто основні фактори формування фінансової стабільності підприємства і заходи щодо попередження настання фінансової кризи.

Ключові слова: фінансовий аналіз, прогнозування, банкрутство, конкурентоспроможність, ліквідність, рентабельність, ринкова вартість капіталу, диверсифікація капіталу, майбутня вартість підприємства.

А.М. ПАВЛИКОВСКИЙ,
к.э.н., профессор, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана,
Д.В. ПОВТОРЕНКО,

магистр финансово-экономического факультета, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Современные методы анализа и прогнозирования как инструмент предупреждения финансового кризиса на предприятии

В статье детально проанализирована финансово-экономическая деятельность одного из крупнейших предприятий Украины – ПАТ «Мотор Сич» с использованием современных методов анализа и прогнозирования. Рассмотрены основные факторы формирования финансовой стабильности предприятия и мероприятия, предупреждающие наступление финансового кризиса.

Ключевые слова: финансовый анализ, прогнозирование, банкротство, конкурентоспособность, ликвидность, рентабельность, рыночная стоимость капитала, диверсификация капитала, будущая стоимость предприятия.

А. PAVLICOVSKYI,
PhD, professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
D.V. POVTORENKO,
master's degree, Faculty of Finance, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Modern methods of analysis and forecasting as a tool for preventing financial crisis at an enterprise

The article dwells upon financial and economic activity of one of the largest enterprises in Ukraine – the “Motor Sych” plc by using modern methods of analysis and forecasting. There are considered main factors of creating financial stability of the enterprise and preventive measures against a financial crisis occurrence.

Keywords: financial analysis, forecasting, bankruptcy, competitiveness, liquidity, profitability, market value of the capital, diversification of the capital, future cost of the enterprise.

Постановка проблеми. Фінансові негаразди переслідують Україну з початку одержання статусу незалежної країни. Економічні кризи завдають нищівного удару як по економіці країни, так і по її компаніям, унаслідок чого після світової кризи в 2008 році значна частина комерційних підприємств України припинили свою діяльність.

В умовах ринкової економіки стабільне функціонування підприємницької діяльності залежить від постійного контролю за фінансованими результатами компанії. Для досягнення поставлених цілей слід комплексно аналізувати кількісні і якісні фактори впливу та проводити діагностику фінансового стану підприємства в цілому і за окремими напрямками.

В Україні функціонує обмежена кількість підприємств, які досягають світового рівня та здійснюють свою діяльність не лише на внутрішньому ринку. До представників цієї групи можна віднести ПАТ «Мотор Січ», яке після кризових років зуміло не лише відновити, а й наростити свої позиції як на українському, так і на міжнародному ринку.

Дослідження динаміки показників ПАТ «Мотор Січ» дає змогу оцінити основні фактори, які мали місце при формуванні фінансової стабільності підприємства в післякризові роки, і може бути корисним для компаній, які борються з фінансовими труднощами та в пошуках вирішення наявних проблем.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. На сьогодні після переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку бракує практичних рішень щодо фінансового аналізу підприємницької діяльності. Крім того, перехід на МСБО співпадає з післякризовими роками, що робить розробку практичних рішень більш необхідними. Теоретичні основи та основні методики фінансового аналізу вивчали О.І. Барановський В.М. Гейц, О.О. Терещенко, О.А. Пороховський, М.Д. Білик та інші. Ефективні методи фінансової діагностики в умовах кризи аналізували такі зарубіжні вчені, як С. Вайн, Дж. Сорос, У. Баффет, Р. Каплан, Д. Нортон, Д. Парментр, М. Браунт та ряд інших вчених.

Метою статті є деталізований аналіз фінансового стану підприємства ПАТ «Мотор Січ», проведення якого дозволить комплексно оцінити сильні та слабкі сторони підприємства та спрогнозувати перспективи подальшої підприємницької діяльності, уникаючи збитковості.

Виклад основного матеріалу. З початку формування ринкових відносин Україна неодноразово страждала від економічних криз і нестабільності. Зокрема, в 90-х роках ХХ ст. мала місце трансформаційна криза, яка супроводжувалася 60% падінням ВВП, а також рекордними у світовому масштабі темпами інфляції. Однак недовготривале економічне зростання в Україні з 2000 року завершилося черговою кризою, яка на фоні та під впливом загальносвітової нестабільності розпочалася восени 2008 року [2, с. 3–10].

Незважаючи на те що на міжнародному рівні криза 2008 року залишилась в історії, говорити про повне одужання економіки, на жаль, ще зарано. Значна частина як внутрішніх, так і зовнішніх чинників негативного впливу на економічне становище України першою чергою позначається на підприємствах країни. В умовах нестабільної ринкової економіки збитки, які несуть підприємства, перебувають у зростаючій тенденції [7, с. 3].

З року в рік зростає кількість підприємств, які перебувають у «червоній зоні» та порушили справу про банкрутство. Так, після світової кризи 2008 року на території України зазнали банкрутства 15 642 підприємства, що являється піковим значенням в історії України. Протягом останніх років можна спостерігати деяке «поліпшення» фінансової ситуації підприємств (рис. 1), але з даних видно, що майже кожне третє підприємство України зазнає збитковості [1].

Проблема оперативного визначення збитковості полягає у своєчасному виявленні негативних фінансових показників компанії. За таких умов питання передбачення ймовірності банкрутства підприємства стоїть особливо гостро, адже достовірна і своєчасна ідентифікація негативних факторів впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства дозволяє сформулювати відповідну фінансову політику та розробити заходи направлені на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, підвищити платоспроможність та забезпечити конкурентоспроможність підприємства [4, с. 2–3].

В Україні існує ряд проблем, які зумовлюють труднощі у виявленні тенденції підприємств до банкрутства. Так, однією з ключових проблем є застарілість методів оцінки фінансових показників підприємства. З переходом на МСБО в 2013 році ця проблема зазнала деякого покращення, але спричинила на-

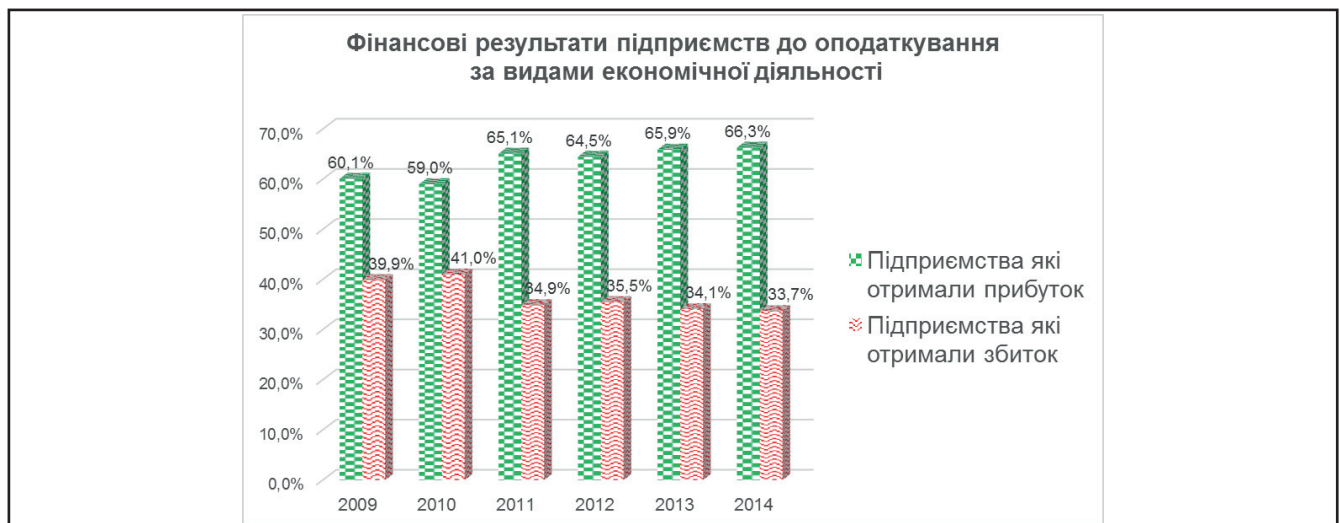

Рисунок 1. Фінансові результати підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ступню проблему – брак спеціалістів, які б змогли оцінити фінансові показники за новою методикою складання бухгалтерського обліку. На жаль, моделі подолання кризових явищ не є ефективними, а точність прогнозування далека від реалій.

Необхідність визначення найбільш точних методів аналізу компанії зумовила пошук моделі прогнозування фінансового стану компанії, а також її основних показників діяльності. Оскільки підприємства України постійно перебувають під впливом несприятливих зовнішніх та внутрішніх факторів, питання прогнозування платоспроможності та майбутньої вартості компанії стає першочерговою необхідністю.

Базою для запровадження сучасних методів аналізу та прогнозування фінансових показників підприємства було обрано ПАТ «Мотор Січ», яке в кризові роки зуміло не тільки зберегти місце в списку найприбутковіших компаній, а й продовжило тенденцію зростання. Такий вибір дозволить підприємствам, що зазнають збитків під час провадження своєї діяльності, перейняти досвід та методи зростання на вітчизняному ринку.

Більшість міжнародних експертів зазначають, що складовими показниками комплексного фінансового аналізу компанії є дослідження трьох основних блоків показників, а саме: ліквідності (Liquidity ratios) і платоспроможності (Solvency

indicators), рентабельності (Profitability ratios) та ринкової вартості (Market Value Added).

Ліквідність і платоспроможність є складовими оцінювання фінансового стану та визначення загрози банкрутства підприємства. У дослідженні увага буде спрямована на визначення впливу рівня платоспроможності суб'єкта господарювання в поточному періоді на ймовірність банкрутства в майбутньому. Рівень платоспроможності підприємства визначає загрози та ризики щодо збитковості та виникнення кризи неплатежів.

Коефіцієнти платоспроможності знаходяться протягом трьох років на задовільному рівні перевищуючи нормативне значення. Це свідчить про доцільність використання власного капіталу підприємства, який спрямований на ведення операційної діяльності ПАТ «Мотор Січ». Основна частина фінансування спрямована на розробку нових продуктів компанії з метою збільшення долі на ринку.

Зростання показників ліквідності (Liquidity ratios), а саме абсолютної, швидкої та поточної, вказують на збільшення робочого капіталу, що свідчить про достатню наявність потенціалу довгострокового фінансування та довгострокової ліквідності ПАТ «Мотор Січ» (рис. 3). На підприємстві можливо простежити більш значну достатність ліквіднос-

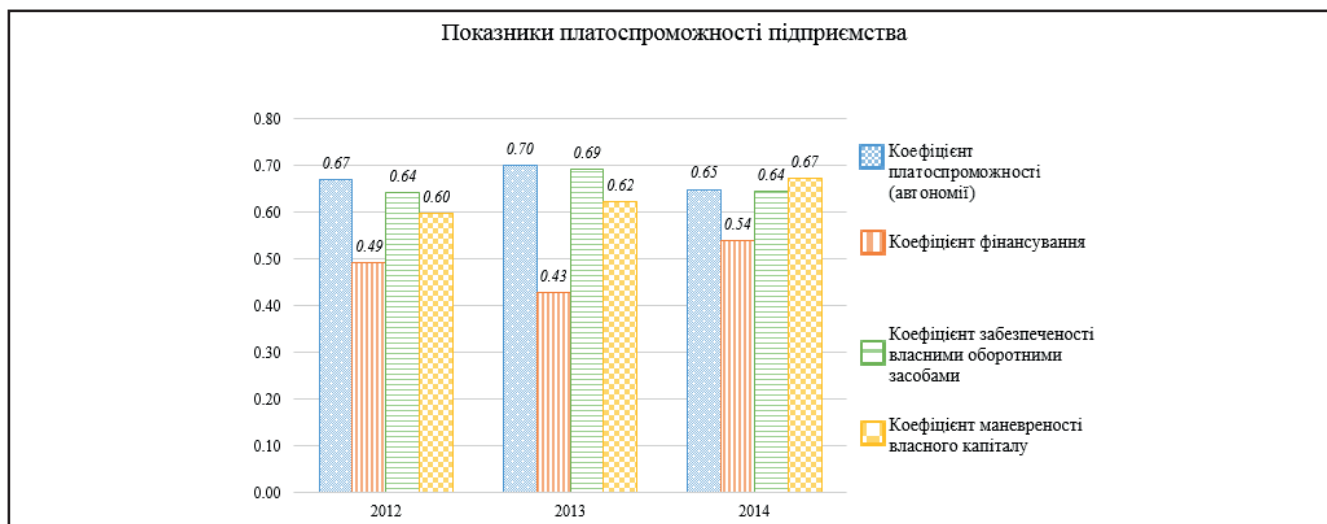

Рисунок 2. Показники платоспроможності підприємства ПАТ «Мотор Січ» за 2012–2014 роки

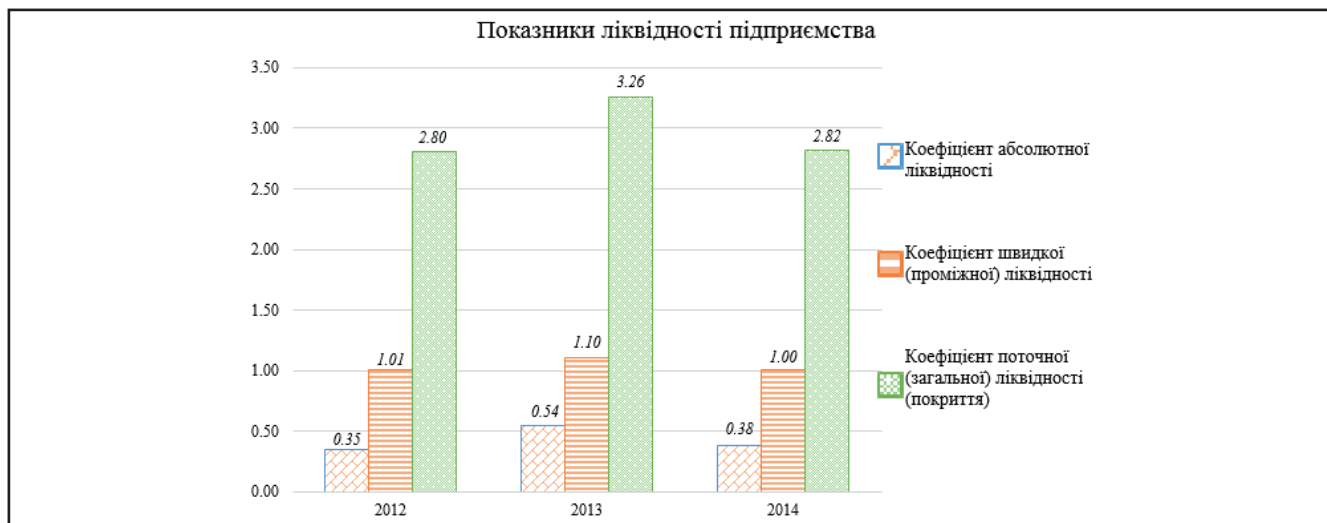

Рисунок 3. Показники ліквідності підприємства ПАТ «Мотор Січ» за 2012–2014 роки

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ті, яка дозволяє підприємству оплатити свої поточні борги та зобов'язання. Це сприяє скороченню продажу довгострокових вкладень та активів. Здатність виконати свої короткострокові зобов'язання, реалізуючи поточні активи, виділяє підприємство серед інших на українському ринку.

Для власників підприємства та його акціонерів дана група показників характеризує достатній рівень ліквідності, що може означати збільшення прибутковості, збільшення частки вкладень капіталу.

На короткострокову ліквідність або платоспроможність підприємства впливає його здатність генерувати прибуток. У цьому зв'язку доцільно розглянути показники рентабельності, які відображають ефективність діяльності підприємства (рис. 4).

Показники рентабельності (Profitability ratios) ПАТ «Мотор Січ» вказують, що підприємство веде ефективну діяльність у розробці та продажу своєї продукції. Збільшення клієнтської бази, вихід на азійський ринок та розробка інноваційного обладнання для літаків дозволила збільшити кошти компанії (вхідні грошові потоки).

Слід виділити декілька факторів, які дозволили ПАТ «Мотор Січ» збільшити чистий прибуток:

- підписання нових торгових договорів на постачання двигунів;
- збільшення бази продукції та розробка нових моделей авіадвигунів;
- укладання договорів у попередніх роках, суми контракту яких зазначалися в доларовому еквіваленті. Тим самим це збільшило виручку в гривневому еквіваленті.

Суттєве покращення фінансового стану акціонерного товариства спричинено збільшенням обсягів продажу на 32,9%. При подальшому зростанні чи збереженні досягну-

тих обсягів продажу зміни фінансового стану товариства і надалі будуть мати позитивний характер.

Негативним фактором виступає неспроможність компанії ефективно використати залучені кошти від акціонерів. Капітал, який акумулюють акціонери, слід використати задля досягнення фінансових цілей шляхом інвестування як у внутрішні, так і зовнішні проекти. Альтернативним варіантом задля диверсифікації капіталу слід розглянути інвестування в банк (відкриття депозиту, оскільки відсотки по ним значно перевищують європейські норми).

Необхідність оцінки вартості підприємства виникає у таких випадках: у ході прийняття рішень про доцільність інвестування коштів у підприємство; у ході реорганізації підприємства; у разі банкрутства та ліквідації підприємства; у разі продажу підприємства як цілісного майнового комплексу; у разі застави майна та при визначенні кредитоспроможності підприємства; у процесі санаційного аудиту при визначенні санаційної спроможності; під час приватизації державних підприємств. Таким чином, метою оцінки вартості підприємства є визначення бази для складання передавального чи розподільного балансу, для встановлення пропорцій обміну корпоративних прав у тому числі при здійсненні операцій поглинання і приєднання, визначення вартості ліквідаційної маси, визначення реальної ціни продажу майна, визначення реальної вартості кредитного забезпечення для розрахунку ефективності санації, визначення початкової ціни продажу об'єкта приватизації. Оцінка підприємства здійснюється, як правило, на базі ринкової вартості – ймовірної суми грошей, за яку можливі купівля–продаж об'єкта оцінки на ринку.

Для оцінки ринкової вартості підприємства необхідно мати відомості про випуск акцій ПАТ «Мотор Січ». Для цього використовуємо дані з офіційного сайту компанії.

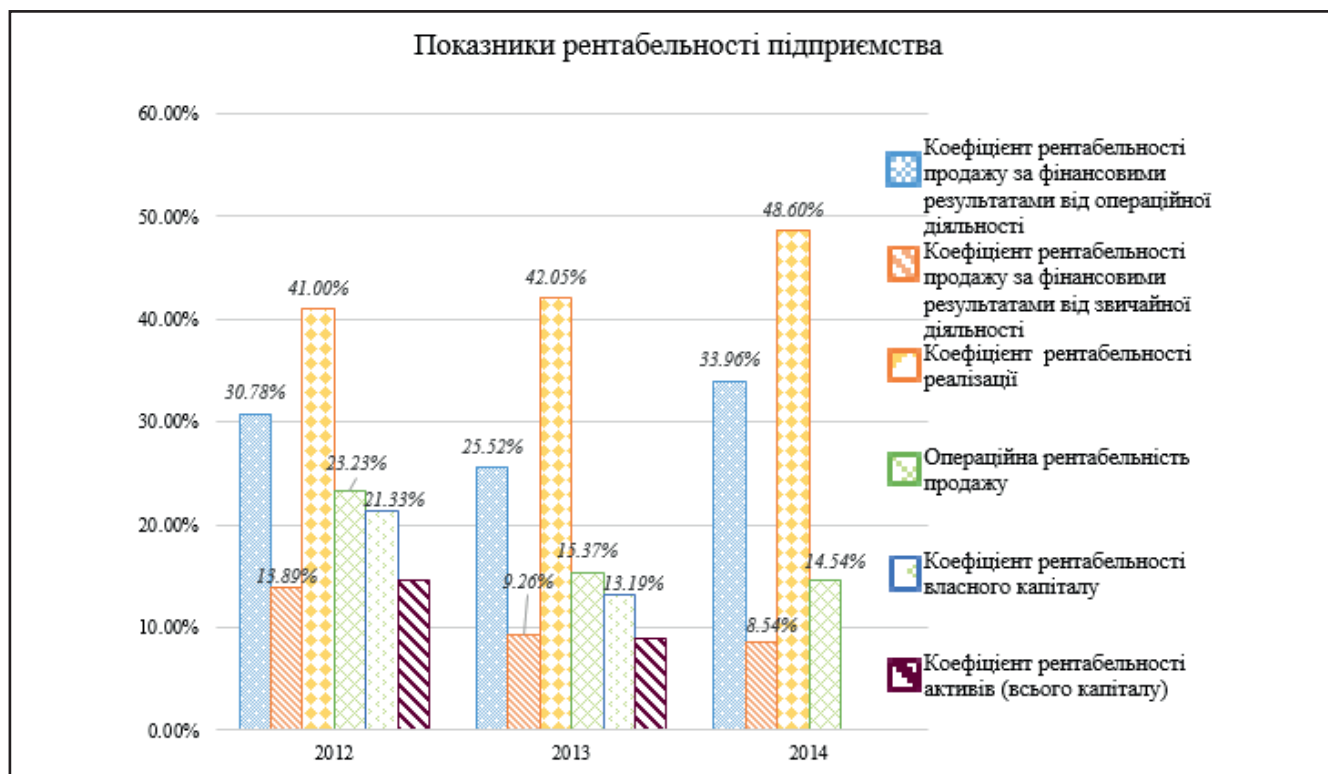

Рисунок 4. Показники рентабельності підприємства ПАТ «Мотор Січ» за 2012–2014 роки

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 1. Інформаційні дані, щодо випуску цінних паперів ПАТ «Мотор Січ»

Вид	Форма существо- вання	Номер выпуска	Государствен- ная регистра- ции	Номи- нал, грн.	Количе- ство, шт.	Размещен- ный объем, грн.	Наименование органа зарегистрировавшего эмиссию
Акции простые именные	Бездоку- ментарная	3	205/1/11 20.04.2011г.	135	2 077 990	280 528 650	Государственная комиссия по ценным бумагам и фондовому рынку

Виходячи з офіційних даних відповідно розраховуємо ринкову вартість підприємства (MVA). Для знаходження коефіцієнтів необхідно розрахувати показники WACC (середньозважена вартість капіталу), EVA (економічна додана вартість), EBIT (фінансові результати від операційної діяльності), NOPAT (прибуток після оподаткування). Якщо останні два вже відомі досить давно, то перші два (WACC та EVA) користуються широким попитом серед зарубіжних провідних аналітичних компаній. Так, коефіцієнт WACC являє собою середньозважену післяподаткову «ціну», в яку підприємству обходяться власні і позикові джерела фінансування. Внесення показника «податки» у визначення WACC обумовлено прийнятою в США, Росії та Україні системою оподаткування, в якій відсотки за позиковими коштами виключаються при оподаткуванні прибутку. Віднесення відсотків на собівартість дозволяє зменшити оподатковуваний прибуток, або іншими словами – одержати податкову пільгу, еквівалентну розмірові виплачуваних відсотків. А показник EVA трактується як система розрахунку вартості, створеної компанією за рік [3, с. 264].

Ринкова додана вартість – MVA (Market Value Added) – ілюструє здатність підприємства забезпечувати зростання добробуту своїх акціонерів. MVA – найочевидніший критерій створення вартості, який розглядає в якості останньої ринкову капіталізацію і ринкову вартість боргів підприємства. Якщо ринкова вартість є меншою за інвестовані кошти, очевидно, що менеджери підприємства знецінили інвестований капітал акціонерів [5, с. 163–165].

Даний показник демонструє негативну тенденцію та зменшується з кожним роком (табл. 2). Це, перш за все, свідчить, що акціонери компанії використовують отримані прибутки компанії досить неефективно, що зменшує потенціал компанії. Негативна динаміка показника MVA пов'язана зі зростанням власного капіталу підприємства з 7 846 197 в 2012 році до 10 762 429 в 2014 році [8].

Підводячи підсумки аналізу ринкової вартості, слід зазначити, що ПАТ «Мотор Січ» генерує та нарощує свою потужність на ринку України. Саме це і вабить інвесторів та кредиторів. Дивіденди від участі в капіталі підприємства зростають з кожним роком, що свідчить про вірний курс фінансової діяльності компанії. Збільшення прибутку, як до так і після оподаткування, являється позитивним сигналом для зростання компанії. Вихід на міжнародний ринок дозволяє акуму-

лювати кошти з інших ринків та бути конкурентоспроможним компаніям міжнародного рівня.

Зростання основних засобів на підприємстві свідчить про розширення масштабів ведення фінансової діяльності компанії. Слід зазначити, що наявні ресурси, які знаходяться на балансі ПАТ «Мотор Січ», використовуються досить раціонально, враховуючи специфіку діяльності, знос на підприємстві знаходиться в задовільних межах. Це може свідчити про ефективний розподіл наявних ресурсів.

У дослідженні основних показників діяльності ПАТ «Мотор Січ» провідне місце в сучасних методах аналізу підприємства займає прогнозування майбутньої вартості компанії, її акцій та фінансового стану. На нашу думку, найбільш точним та сучасним методом є DCF модель. Дисконтований грошовий потік (DCF) – методика оцінки, використовується для аналізу привабливості визначеної інвестиційної можливості. Аналіз дисконтованих грошових потоків використовує передбачувані майбутні вільні грошові потоки і дисконтує їх (найчастіше з використанням середньозваженої вартості капіталу, WACC), щоб отримати їхню справжню вартість, яка використовується для оцінки потенціалу інвестицій. Якщо вартість, отримана в результаті аналізу дисконтованих грошових потоків, вище, ніж поточна вартість інвестицій, ця інвестиційна можливість є привабливою [6, с. 177–181].

Дана модель широко застосовується для прогнозування вартості акцій американських компаній на фондовому ринку. Це дозволяє виявити переоціненість або недооціненість акцій тієї чи іншої компанії. В нашому випадку в умовах нерозвиненого фондового ринку DCF модель дозволить спрогнозувати майбутню вартість компанії.

Дисконтування – це процедура визначення сьогоденної вартості майбутніх грошових потоків з урахуванням фактору часу. Відповідно ставку відсотка, що використовують при дисконтуванні називають ставкою дисконту. При цьому виходять з того, що запаси ресурсів необмежені, а гроші є загальним еквівалентом (тобто будь-які ресурси можна придбати за гроші).

Для розробки DCF моделі потрібно, перш за все, спрогнозувати основні статті фінансової звітності, які беруть участь у формуванні чистого грошового потоку (Free Cash Flow).

Згідно з прогнозними даними чистий грошовий потік компанії буде зростати з кожним роком близько 8 відсотків, що

Таблиця 2. Показники ринкової вартості капіталу ПАТ «Мотор Січ» за 2012–2014 роки

Назва показника	2012	2013	2014
WACC	5,97%	6,97%	7,97%
EBIT	2 414 771	2 190 854	3 644 326
NOPAT	1 907 669	1 774 592	2 988 347
EVA (Economic Value Added)	1 288 852	882 160	1 674 975
MVA (Market Value Added)	272 682 453	271 286 108	269 766 221

Таблиця 3. Прогнозування чистого грошового потоку (free cash flow) ПАТ «Мотор Січ» до 2017 року

	Free cash flow (млн. грн., %)					
	2012	2013	2014	2015 (Прогноз)	2016 (Прогноз)	2017 (Прогноз)
Податкова ставка (Taxrate)	21%	19%	18%	18%	18%	18%
Виручка (Revenue)	7845,6	8583,9	10730,1	12576,4	14740,5	17276,9
Операційні витрати	14841,2	15160,4	15624,7	16031,9	16449,8	16878,6
ЕВІТ	2414,8	2190,9	3644,4	3870,8	4536,9	5317,7
Післяподатковий операційний дохід (NOPAT)	1907,7	1774,6	2988,4	3174,2	3720,3	4360,4
Амортизація (Amortization)	893,4	938,5	559,1	620,2	688,1	763,2
Дебіторська заборгованість (Accounts Receivables)	-//-	269,1	(1065,8)	(187,2)	(450,1)	(527,6)
Кредиторська заборгованість (Accounts Payable)	-//-	199,1	367,3	(13,376)	126,60	14,838
Боргові зобов'язання (Debt)	-//-	(199,5)	(367,3)	13,376	(126,60)	(14,838)
Зміна оборотного капіталу	-//-	(249,4)	1102,6	173,9	462,8	542,4
Капітальні інвестиції (CAPEX)	-//-	(1,571)	(1,661)	15,985	7,76	9,10
Грошовий потік без урахування боргу (UFCF)	-//-	2713,2	3547,4	3794,3	4408,3	5123,7
Чистий грошовий потік (FCF)	-//-	2462,6	4648,3	3984,2	4878,9	5675,2
Discount Rate (WACC)				7,97%	7,97%	7,97%
Теперішня вартість FCF				317,6	388,9	452,3
Чистий борг	-173,9	-415,5	-921,3	-1921,8	-4063,4	-8539,4

Таблиця 4. DCF модель ПАТ «Мотор Січ» до 2017 року

	DCF					
	2012	2013	2014	2015 (Прогноз)	2016 (Прогноз)	2017 Прогноз)
Long term growth rate FCF (%)						1,00%
WACC (%)						7,97%
FCF*WACC (млн. грн.)				4 518,8	4 868,3	4 404,9
DCF (млн. грн.)						20 923,5

дозволить спрямовувати наявні ресурси в цілях інвестування та розширення партнерських програм (табл. 3).

Враховуючи показники DCF моделі, можна дійти висновку, що методи ведення основної діяльності є ефективними на підприємстві ПАТ «Мотор Січ». При подальшій зростаючій тенденції вартість компанії становитиме 20 923,5 млн. грн. Це свідчить про явний потенціал підприємства в довгостроковій перспективі та є позитивним сигналом для інвесторів та кредиторів (табл. 4).

ПАТ «Мотор Січ» є яскравим прикладом чіткого управління ресурсами підприємства. Компанія після 2008–2009 року зуміла вийти на міжнародний рівень та розширити базу партнерських програм. Збільшення чистих грошових потоків завдяки впровадженню інноваційних розробок двигунів для літаків та збільшенню виручки дозволить упродовж трьох років вивести компанію на світовий рівень.

Своєчасна розробка і використання новітніх методів аналізу та прогнозування фінансових показників сприятиме попередженню можливих збитків та банкрутства підприємства, запровадженню нових антикризових шляхів виходу зі скрутного становища. Приклад ПАТ «Мотор Січ» може стати взірцем на українському ринку, а також допомогти компаніям, які зазнають збитків, вийти з кризи.

Виходячи з проведеного аналізу діяльності ПАТ «Мотор Січ» вважаємо за доцільне акцентувати увагу на визначен-

ні основних факторів, що формують фінансову стійкість підприємств, і надати деякі пропозиції, спрямовані на вирішення цієї проблеми:

1. Визначення цінової політики. Продукція, яку виготовляє ПАТ «Мотор Січ», є нижчої ціни, ніж у основних конкурентів. Крім того, низька ціна ніяк не впливає на рівень якості продукції. Низький рівень цін дозволяє збільшити частку на ринку та збільшити кількість договорів.

2. Нарощення клієнтської бази шляхом підписання нових договорів як на українському, так і на міжнародному ринку. Малим підприємствам слід звернути увагу на співпрацю з великими підприємствами і навпаки, оскільки це грає позитивну роль у формуванні взаємних відносин та розвитку економіки України. Крім того, збільшення партнерських програм між малими та великими підприємствами вирішує кричущу проблему зайнятості населення. Співпраця між компаніями дозволить вийти на міжнародний рівень і збільшити замовлення за кордон, що збільшить експорт компанії.

3. Підвищення конкурентоспроможності продукції на ринку. Тільки запровадження сучасних технологій у виробництві дозволить підвищити якість продукції, продуктивність її виготовлення та оптимізувати бізнес процес. Розробка нових видів продукції, яким не має аналогів на ринку, збільшують приплив капіталу та матимуть позитивний вплив на фінансовий стан підприємства.

4. Запровадження фінансового планування виходячи з сучасних методів фінансового аналізу. Перехід на МСБО привів до зниження якості аналізу та прогнозування фінансової діяльності підприємств упродовж 2013 року. Необхідно інтегрувати господарську діяльність під міжнародні стандарти аналізу. Це дозволить при новому переході на фінансову звітність більш ефективно приймати фінансові рішення, розуміти, на якому етапі розвитку знаходиться компанія та які подальші перспективи розвитку. Тільки своєчасна розробка плану виходу з кризи дозволить поліпшити фінансовий стан компанії.

5. Підвищення рівня заробітної плати. З кожним роком витрати на оплату праці ПАТ «Мотор Січ» демонструють зростаючу динаміку. Підвищення мотивації працівників дозволить збільшити продуктивність праці. На ПАТ «Мотор Січ» є регулярними семінари та курси (безкоштовні), які націлені на підвищення кваліфікації працівників.

Висновки

Світова фінансова криза порушила хронічні проблеми реального та фінансового секторів України, які мають місце і сьогодні, а також призвела до зростання кількості фінансово неспроможних підприємств у різних галузях. В Україні наслідки світової фінансової кризи мають гірші прояви через її накладання на системну структурну кризу економіки. Для успішного економічного розвитку варто підтримувати і реалізовувати досягнення технічного прогресу, що дасть змогу знизити витрати на виробництво продукції та підвищити її конкурентоспроможність.

Беручи до уваги діяльність ПАТ «Мотор Січ», слід виділити декілька аспектів, завдяки яким підприємство демонструє позитивну динаміку фінансових показників: модернізація обладнання, технічне переоснащення та використання сучасних технологій виробництва, розробка та впровадження інноваційних продуктів.

Дані фактори дозволили досягти позитивних результатів та є певною ціллю, на яку слід орієнтуватися збитковим підприємствам.

Також за результатом даного дослідження слід зробити висновок, що в умовах фінансової кризи необхідно здійснювати пошук нових методів та моделей аналізу і прогнозування фінансової діяльності підприємства задля запобігання фінансовим збиткам та оперативного реагування на наявні проблеми.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електрон. ресурс] – Режим доступу до джерела: <http://ukrstat.gov.ua/>
2. Павліковський А.М. Фінансово-економічна криза в Україні: причини, актуальні тенденції та перспективи подолання / Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – №5. – С. 3–10.
3. Круш П.В., Поліщук С.В. Оцінка бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 264 с.
4. Кобилянська І. Ймовірність банкрутства підприємства / Київ 2012. – С. 2–3.
5. Жалко О.В. Банкрутство як наслідок впливу фінансової кризи на господарську діяльність підприємства / О.В. Жалко / Університетські наукові записки. Економіка. – 2010. – №2. – С. 163–165.
6. Рязанова Т.Г. Зарубіжні методи визначення ймовірності банкрутства підприємства / Т.Г. Рязанова, І.В. Стасюк / Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. №3. – С. 177–181.
7. Бреус С.В. Банкрутство підприємства як загроза економічній безпеці держав / Київський національний університет технологій та дизайну. – 2015. – С. 3.
8. Річна фінансова звітність ПАТ «Мотор Січ» [Електрон. ресурс] – Режим доступу до джерела: <http://www.motorsich.com/rus/investors/othetnost/bux/>

УДК 636.03

О.В. ЗАХАРЧЕНКО,

к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Одеська державна академія будівництва та архітектури

Розвиток галузі м'ясного скотарства в умовах глобалізації

Досліджено динаміку основних показників розвитку галузі м'ясного скотарства. Встановлено, що за роки незалежності відбувся акцент зміщення вирощування ВРХ від сільськогосподарських виробників до господарств населення. Визначено, що на ефективність виробництва яловичини впливають такі фактори, як повноцінна годівля кормами, селекційно-племінна робота, забезпеченість кормами власного виробництва, державна фінансова підтримка, низька купівельна спроможність населення та ін. Показано, що продуктивність тварин, витрати кормових одиниць на 1 кг приросту живої маси худоби суттєво відстають від середньоєвропейських. З'ясовано, що останніми роками Україна збільшила експорт яловичини та скоротила обсяги імпорту. Наведено основні шляхи розвитку галузі м'ясного скотарства на інноваційній основі.

Ключові слова: галузь скотарства, велика рогата худоба, м'ясне скотарство, корми, собівартість, продуктивність тварин, селекційно-племінна робота.

О.В. ЗАХАРЧЕНКО,

к.э.н., доцент кафедры маркетинга, Одесская государственная академия строительства и архитектуры

Развитие отрасли мясного скотоводства в условиях глобализации

Исследована динамика основных показателей развития отрасли мясного скотоводства. Установлено, что за годы независимости акцент в выращивании КРС сместился от сельскохозяйственных производителей к хозяйствам населения. Определено, что на эффективность производства говядины влияют такие факторы, как полноценное кормление кормами, селекционно-племенная работа, обеспеченность кормами собственного производства, государственная финансовая поддержка, низкая покупательная способность населения и др. Показано, что продуктивность животных, расходы кормовых единиц на 1 кг прироста живой массы скота существенно отстают от среднеевропейских. Установлено, что в последние годы Украина увеличила экспорт говядины и сократила объемы импорта. Приведены основные пути развития отрасли мясного скотоводства на инновационной основе.